

Ірина Сидун

ЖУРНАЛІСТИКА ВІДКРИТИХ ДАНИХ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

І. В. Сидун

Журналістика відкритих даних

*Методичні вказівки та завдання
для здобувачів другого (магістерського) рівня
спеціальності 061 «Журналістика»*

Одеса

2022

УДК 070(075.8)
С347

Автор:

Сидун Ірина Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри періодичної преси та медіаредагування Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рецензенти :

М. С. Ковальська, канд. іст. наук, доцент кафедри періодичної преси та медіаредагування, факультету журналістики, реклами та видавничої справи;

С. В. Азєєв, ст. викладач кафедри нових медіа та медіадизайну, факультету журналістики, реклами та видавничої справи.

Рекомендовано до друку

*Вченою радою факультету журналістики, реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
Протокол № 4 від 24 листопада 2022 р.*

Сидун І. В.

С347 Журналістика відкритих даних : методичні вказівки та завдання для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня спеціальності 061 Журналістика. Одеса : Видавець С. Л. Назарчук, 2022. 25 с.

Методичні вказівки містять мету та завдання курсу, змістовий план лекційних занять, практичні та самостійні завдання для закріплення практичних навичок. Окремо подані питання для поточного та підсумкового контролю. З метою полегшення самостійного вивчення дисципліни наведено список рекомендованої літератури та електронні ресурси.

Методичні вказівки призначені для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.

УДК 070(075.8)

© Сидун І. В., 2022
© Одеський національний університет
імені І. І. Мечникова, 2022

ВСТУП

Дисципліна «Журналістика відкритих даних» викладається для здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня зі спеціальності 061 «Журналістика». Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни становить 180 год. Підсумковий контроль – іспит. «Журналістика відкритих даних» входить до складу обов'язкових дисциплін професійної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня зі спеціальності 061 «Журналістика».

Предмет вивчення дисципліни є відкриті дані різних сфер України та світу. Пререквізити курсу: ефективність засвоєння змісту дисципліни «Журналістика відкритих даних» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував дисципліни «Технічні засоби виробництва ЗМІ», «Інтернет-технології», «Вступ до спеціальності», тощо.

Методичні вказівки мають на меті дати здобувачам можливість оволодіти теоретичними знаннями та практичними навичками, за допомогою яких вони зможуть здійснювати пошук даних, з відкритих джерел, аналізувати великі масиви інформації для подальшого використання її в журналістських матеріалах, отримати навички візуалізації відкритих даних.

Завдання:

- дати уявлення про витоки журналістики даних, термінологію, інструменти;
- ознайомити з сучасним станом журналістики відкритих даних в Україні та світі;
- навчити користуватися сучасними інструментами пошуку та збору інформації з відкритих джерел;
- сформувати навички роботи з інструментами візуалізації даних;
- навчити використовувати відкриті дані для створення журналістських матеріалів.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

- а) загальних (ЗК): ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні задачі в галузі журналістики та соціальних комунікацій у процесі проведення

професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності задля забезпечення ефективної комунікаційної діяльності в медіагалузі.

ЗК1. Здатність до ефективного використання когнітивного апарату (аналіз, синтез, моделювання).

ЗК3. Здатність до генерування нових ідей (креативність).

ЗК9. Здатність до критичного мислення, оцінювання та забезпечення якості діяльності.

б) спеціальних (СК): СК3. Здатність до виконання складних завдань і вирішення складних проблем у медіасфері в умовах браку інформації та невизначеності умов.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Застосовувати фахові знання зі сфери медіадіяльності для узагальнення та інтерпретації даних, формулювання компетентних висновків.

ПРН 3. Оцінювати проблемні питання професійної діяльності та прогнозувати ефективність способів їх вирішення.

ПРН 10. Застосовувати спеціалізовані концептуальні новітні знання з соціальних комунікацій при плануванні професійної діяльності в різних структурах медіагалузі.

ПРН 12. Здійснювати пошук необхідних даних, працювати з базами даних, використовувати напрацьоване у практичній діяльності.

ПРН 13. Готувати звіти за результатами медіадосліджень і/або впровадження інноваційних проєктів.

ПРН 17. Створювати інформаційні та медіапродукти, проєкти, акції для застосування у різних сферах медіагалузі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** витоки журналістики даних, термінологію, інструменти;

- про сучасний стан журналістики відкритих даних в Україні та світі;
- сучасні інструменти пошуку та збору інформації з відкритих джерел;
- інструменти візуалізації даних.

вміти: - шукати інформацію у відкритих джерелах;

- використовувати відкриті бази даних;
- користуватися інструментами візуалізації даних;
- використовувати знайдені дані для створення журналістських матеріалів.

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (проблемні лекції, розповідь, пояснення, бесіда); наочні (ілюстрація мультимедійних презентацій, демонстрація); робота з базами даних, навчально-методичною літературою (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Форми контролю і методи оцінювання: поточний контроль; періодичний контроль; підсумковий контроль.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Змістовий модуль 1. Основи журналістики відкритих даних.

Тема 1. Журналістика відкритих даних: витоки, сучасний стан та перспективи.

Витоки журналістики даних. Актуальні проблеми журналістики даних у сучасних умовах. Взаємозв'язок журналістики даних із «Open Data». Основні етапи зародження понять «журналістика даних» та «Open Data». Еволюція журналістики даних. Журналістика даних та наука. Журналістика даних – невід'ємна складова сучасного інформаційного простору. Data.gov.ua – український портал відкритих даних.

Тема 2. Формати даних. Формати запису даних – бінарні і текстові, структурні і табличні. Поняття людиночитаності і машиночитаності формату. Бінарні і текстові файли. Значення з роздільниками CSV. Структуровані дані XML. Щодо даних у HTML. Не-мова-розмітки YAML і формат JSON.

Тема 3. Збирання і джерела даних.

Суцільні та вибіркові спостереження, вибірка і похибка. Чому вибіркові спостереження працюють? Похибка вибірки. Державні дані. Відкриті дані. Державна статистика та адміністративні дані. Великі дані (Big Data). Гуртове збирання і обробка (краудсорсинг) даних.

Тема 4. Поширення відкритих даних

Як поширювати дані. Поширення відкритих даних. Які дані не можна поширювати і як бути, коли вони потрібні? Рекомендації щодо поширення даних. Поширення відкритих даних в друкованих та онлайн ЗМІ. Законодавство України щодо поширення даних. Етика поширення відкритих даних.

Тема 5. Основні джерела державних даних.

Державна служба статистики України. Дані перепису населення.

Міністерство фінансів України. Апарат Верховної Ради України. Міністерство інфраструктури України. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Публічна кадастрова карта України. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та

житлово-комунального господарства України. Міністерство юстиції України. Єдиний державний реєстр судових рішень. Державні дані, що мають бути відкритими.

Змістовий модуль 2. Використання відкритих даних в журналістиці.

Тема 6. Застосування даних

Індекси як метод аналізу та стиснення даних. Індекс людського розвитку. Легкість ведення бізнесу. Індекс БігМака. Індекс держави-няньки. Приклад власного індексу – зручність банків для україномовних киян. Як побудувати власний індекс? Аналіз впливу державних та недержавних програм. Порівняльна група. Статистичні методи аналізу впливу програми. Системні огляди. Оцінювання віддачі витрат.

Тема 7. Мапи та геоінформація

Мапа – найстаріша техніка візуалізації. Формати сучасних мап. Shapefile, KML, GeoJSON. Джерела картографічної інформації. Інструменти для роботи з картографічною інформацією. Види карт. Корисні інструменти.

Тема 8. Візуалізація відкритих даних та інфографіка.

Завдання візуалізації. Типи візуалізацій. Техніки візуалізації. Гістограми. Стовпчасті діаграми. Лінійні діаграми (графіки), діаграми розсіяння і бульбашкові діаграми. Колові діаграми. Таблиця як техніка візуалізації. Інші техніки візуалізації. Вибір техніки візуалізації. Інструменти візуалізації.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Загальні рекомендації:

Під час практичних занять студенти здобувають практичні навички роботи з відкритими даними, які знаходяться у різноманітних реєстрах, базах даних, офіційних сайтах та платформах. За активну роботу на практичних заняттях здобувачі отримують загалом 45 балів. 1 практичне – максимально 3 бали.

По кожній з тем здобувач має попрацювати з нижче запропонованим реєстром та з'ясувати, які дані там розміщені, в яких форматах, як часто вони оновлюються, чи відповідають ці дані політиці відкритості даних, як знайдені дані можуть знадобитися журналістам для створення матеріалів.

Тема 1. Український портал відкритих даних.

Єдиний державний веб-портал відкритих даних створено на вимогу Закону України «Про доступ до публічної інформації» та постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних». Портал призначений для забезпечення надання доступу до публічної інформації у формі відкритих даних та передбачає доступ до інформації органів влади з можливістю її наступного використання. Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації (<https://data.gov.ua/pages/about>).

Тема 2. Розвиток відкритих даних в регіонах України.

Львів

<https://opendata.city-adm.lviv.ua/>

Дніпро

<https://data.dniprorada.gov.ua/>

Київ

https://kyivcity.gov.ua/publiczna_informatsiya_257928/vidkriti_dani_257959/

Вінниця

<https://opendata.gov.ua/>

Тема 3. Іноземні реєстри.

Австрія

www.firmenabc.at/

firmenbuchauszug.at

moneyhouse.at/en/Person

Британія

beta.companieshouse.gov.uk

Кіпр

efiling.drcor.mcit.gov.cy

Нідерланди

<http://www.kvk.nl>

Німеччина

unternehmensregister.de

Польща

<https://ems.ms.gov.pl/krs/wyszukiwaniepodmiotu?t:lb=t>

<http://www.krs-online.com.pl/>

США

Список за штатами: <https://merezha.nashigroshi.org/2016/07/11/rejstry-kompanij-u-ssha/>

Чехія

<https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik>

Тема 4. Відкриті реєстри. Нерухомість. Будівництво.

Державний реєстр речових прав на нерухоме майно – інформація про нерухомість та земельні ділянки. Пошук здійснюється за реквізитами юридичних та

фізичних осіб – кодом ЄДРПОУ та назвою підприємства, ПБ. А також за адресою та кадастровим номером земельної ділянки. Доступ за допомогою електронного цифрового підпису.

Пошук інформації про порушення в будівництві можна проаналізувати через набори даних від місцевих рад: **Реєстр містобудівних умов та обмежень** – інформація про містобудівні умови (МУО) та обмеження, які видає місцева влада. Вказаний реєстр розміщено на сайті міської ради. Форма подачі інформації може бути різною, в залежності від упорядника даних.

Містобудівний кадастр – містить інформацію про Генеральний план міста, зонінг та МУО. Пошук можна здійснювати за кадастровим номером ділянки чи адресою.

Тема 5. Відкриті реєстри. Земля.

Публічна кадастрова карта – інформація про кадастровий поділ та власників земельних ділянок. Пошук здійснюється за кадастровим номером ділянки. Інформаційна довідка про власників безкоштовна. Доступ здійснюється за допомогою електронного цифрового підпису.

Тема 6. Відкриті реєстри. Автомобілі.

Єдиний державний реєстр МВС – інформація про власників автомобілів. Пошук можна здійснювати за реквізитами фізичних та юридичних осіб.

Тема 7. Відкриті реєстри. Декларації.

Офіційний реєстр декларацій – сайт Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК). Для більш зручного пошуку є неофіційний **сайт «Декларації»**. Перелік осіб, що зобов'язані подавати відкриті декларації про доходи вказані у законі «Про запобігання корупції».

Тема 8. Відкриті реєстри. Бізнес.

Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань (ЄДР). Доступ відкритий, безкоштовний. Пошук здійснюється за реквізитами фізичних та юридичних осіб.

Реєстр засновників та власників акціонерних товариств (SMIDA). Портал від Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ). Містить інформацію про засновників та керівників приватних та державних акціонерних товариств, а також їхню фінансову інформацію. Доступ через реєстрацію.

Тема 9. Відкриті реєстри. Держзакупівлі та бюджетні кошти.

ProZorro – онлайн-платформа для електронної системи публічних закупівель, де державні та комунальні підприємства (замовники) оголошують тендери на закупівлю товарів, робіт і послуг, а представники бізнесу (учасники) змагаються на торгах за можливість поставити це державі.

Clarity Project – систематизовані відкриті дані з різних реєстрів, спеціалізація – пошук закупівель на порталі ProZorro та аукціонах ProZorro. Продажі за різними критеріями. Зручний формат системи подачі інформації дозволяє швидкий пошук за документами учасників торгів. Пошук можна здійснювати за реквізитами фізичних та юридичних осіб, які брали чи беруть участь у держзакупівлях.

Spending – офіційний інформаційний ресурс про використання бюджетних коштів в Україні. Інформація про використання коштів розпорядниками та одержувачами коштів державного і місцевих бюджетів – всі трансакції, звіти та договори, що стосуються публічних коштів. Пошук можна здійснювати за трансакціями або, більш зручно, за реквізитами розпорядника чи отримувача коштів. Доступ безкоштовний і без реєстрації.

Тема 10. Відкриті реєстри. Суди.

Єдиний держреєстр судових рішень містить судові рішення, вирoki, постанови, накази, ухвали, окремі ухвали (постанови) судів усіх рівнів (окрім

Конституційного суду України і рішень, що містять державну таємницю). Пошук в реєстрі можна здійснювати різними способами: за номером справи, за формою судочинства, за регіоном суду чи ПІБ судді. Також можна шукати за контекстом, тоді у відповідний рядок треба вписувати ключові слова, якими може бути, наприклад, назва приватного підприємства. Шукати можна також за номером статті ККУ чи КУпАП.

Судова влада – портал з наборами відкритих даних про судову систему України. Для журналістів найбільш важливою є можливість тут пошуку учасників судових процесів. Оскільки в Єдиному держреєстрі судових рішень прізвища фізичних осіб приховані (Особа 1, Особа 2 і т.д.), то саме тут їх можна ідентифікувати. Пошук здійснюється за ПІБ або назвою підприємства у розділі «Сторона по справі» на сторінці «Стан розгляду справ». Пошук можна здійснювати також за номером справи чи номером кримінального провадження.

Тема 11. Відкриті реєстри. Громадські об'єднання громадян та благодійні організації.

Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Для пошуку відомостей про суб'єкта господарювання, потрібно у поле пошуку ввести один із наступних критеріїв: 1. найменування юридичної особи або код ЄДРПОУ юридичної особи; 2. прізвище, ім'я та по батькові (за наявності) фізичної особи-підприємця або реєстраційний номер облікової картки платника податків або паспортні дані; 3. найменування відокремленого підрозділу юридичної особи або код ЄДРПОУ відокремленого підрозділу юридичної особи; 4. номер реєстраційної дії.

Єдиний реєстр громадських формувань.

Реєстр громадських об'єднань.

БАЗИ ДАНИХ

- data.gov.ua – Державний портал відкритих даних;
- Регіональні (локальні) портали відкритих даних;
- Statista або Kaggle – багато даних на різні теми;
- Сайти державних органів, міністерств, місцевого самоврядування;
- Держстат – мікродані (дані для кожного учасника опитування) обстежень Держстату або інші дані;
- Ring – пошукова система, яка містить усі державні відкриті офіційні бази даних;
- declarations.com.ua – дані декларацій чиновників та депутатів;
- ProZorro – дані публічних закупівель;
- Spending – використання публічних коштів;
- Дані міжнародних організацій – OECD (зокрема, опитування PISA), ООН, Світового Банку, МВФ, Євростату;
- Центр суспільних даних – набір даних із причин смертності, електоральні дані, аналізи даних й оброблені дані Судового реєстру;
- УЦОЯО – дані ЗНО;
- Верховна Рада – дані про голосування та законопроекти;
- Медреформа – дані про декларації з лікарями;
- datasetsearch.research.google.com – пошук за наборами даних від Google;
- Google-тренди – популярність різних пошукових запитів;
- World Values Survey, European Social Survey – анонімні мікродані соціологічних моніторингових досліджень;
- Дані компаній: Uber, Airbnb, тощо;
- Sentinel – супутникові знімки.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальні рекомендації:

Робота здобувачів в межах дисципліни включає самостійне вивчення певного переліку тем або окремих тем, що потребують поглибленого опрацювання. Самостійна робота (СР) контролюється у вигляді контрольних робіт. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу. Нижчезазначені теми представлені на самостійне опрацювання для більшого заглиблення в тему представлену на лекції в аудиторії.

Окрім того, щоб закріпити практичні навички нижче представлені завдання для вивчення питання щодо застосування відкритих даних в журналістиці на конкретних матеріалах. Кожне завдання містить опис та критерії аналізу.

Тема 1. Журналістика відкритих даних: витоки, сучасний стан та перспективи (підготовка до лекцій)

Тема 2. Формати даних (підготовка до лекцій)

Тема 3. Збирання і джерела даних (підготовка до лекцій)

Тема 4. Поширення відкритих даних (підготовка до лекцій)

Тема 5. Основні джерела державних даних (підготовка до лекцій)

Тема 6. Застосування даних (підготовка до лекцій)

Тема 7. Мапи та геоінформація (підготовка до лекцій)

Тема 8. Візуалізація відкритих даних та інфографіка (підготовка до лекцій)

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Загальні рекомендації:

Поточний контроль за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу 1 та 2 змістового модуля. Тест складається у письмовій формі через Google-форму та містить 10 тестових запитань, що відповідають змісту навчального матеріалу змістових модулів. За кожну правильну відповідь на одне тестове запитання студент отримує 3-4 бали в залежності від складності запитання. Всього 35 балів. Тестові запитання подані нижче.

1. Коли вперше у світі з'явилася наукова концепція відкритих даних?
2. Коли і де вперше зафіксована назва «відкриті дані»?
3. З чим порівняла відкриті дані Елінор Остром, що і стало одним з аргументів до їх відкриття?
4. Що мала на меті зустріч фахівців ІТ та Інтернету в грудні 2007 р. у Севастополі?
5. Хто з президентів США підписав меморандум «Про прозорість та відкритість уряду» («Transparency and Open Government»)?
6. В якому році з'явився Data.gov – портал відкритих даних уряду США?
7. Який закон в Україні поклав початок до відкриття даних?
8. В якому році і з прийняттям якого законопроекту відкриті дані в Україні з'явилися офіційно?
9. Назвіть проблеми, які заважають розвиватися журналістиці даних в Україні?
10. Назвіть єдине українське спеціалізоване видання з журналістики даних.
11. Що означає відкритість для відкритих даних?
12. Які дані не можна поширювати?
13. Який закон України зобов'язує чиновників подавати декларації майнового стану?
14. Що можливо виявити за допомогою даних голосування народних депутатів?
15. Яким законом України регулюється питання люстрації чиновників?
16. Що можливо виявити за допомогою даних щодо фінансування політичних партій?
17. Назвіть три найприйнятніші формати оприлюднення великих масивів даних.
18. Коли Україна підписала Хартію відкритих даних?
19. Що таке партнерство «Відкритий уряд»?
20. Яке міністерство України відповідає за питання відкритих даних?

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Витоки журналістики відкритих даних у світі.
2. Терміни та поняття: відкриті дані, набори даних, розпорядники даних, тощо.
3. Журналістика відкритих даних в Україні: витоки і сьогодення. Законодавство.
4. Актуальні проблеми журналістики даних у сучасних умовах.
5. Можливості відкритих даних для уряду, для бізнесу, для громадськості.
6. Типи та формати даних: текстові, структуровані, геопросторові.
7. Партнерство «Відкритий уряд». Міжнародна хартія відкритих даних і Україна.
8. Штучний інтелект у сфері відкритих даних.
9. Особливості збирання даних з відкритих джерел. Методики пошуку даних.
10. Особливості поширення відкритих даних.
11. Основні джерела державних та недержавних даних.
12. Основні українські реєстри. Перевірка інформації в єдиних державних реєстрах доступ до яких є вільним.
13. Візуалізація відкритих даних та інфографіка.
14. Data.gov – портал відкритих даних США.
15. Європейський портал відкритих даних.
16. Data.gov.ua – український портал відкритих даних.
17. Відкриті дані в регіонах України. Локальні портали.
18. Відкриті реєстри. Судова влада і Єдиний реєстр судових рішень.
19. Декларації. Порушення та ризик фактори у деклараціях чиновників.
20. Дані щодо законопроектів депутатів та голосування.
21. Дані щодо осіб, які потрапили під люстрацію з 2014 р.
22. Дані щодо діяльності політичних партій.
23. Українські спеціалізовані ЗМІ з журналістики даних.
24. Відкриті іноземні реєстри.
25. Відкриті реєстри. Нерухомість. Будівництво.
26. Відкриті реєстри. Земля.
27. Відкриті реєстри. Автомобілі.
28. Відкриті реєстри. Бізнес.
29. Відкриті реєстри. Держзакупівлі та бюджетні кошти.
30. Відкриті реєстри. Громадські об'єднання громадян та благодійні організації.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. 8 технологічних революцій України. Революція третя: відкриті дані. ТЕСНІА. 13.11.2019. URL: <https://techiia.com/ua/news/8-tehnologichnih-revolyucij-ukrayini-revolyuciya-tretya-vidkriti-dani>
2. Візуалізація даних. Навчальні відео. *Український центр суспільних даних*. 12.04.2016. URL: <https://socialdata.org.ua/vizualizaciya-danikh-kartografiya/>
3. Газін А. 90% органів влади не розуміють, що таке «відкриті дані». 4.08.2016. URL: http://texty.org.ua/pg/news/Oximets/read/69695/90_organiv_vlady_ne_rozumijut_shh_o_take.
4. «Довідник із поганих даних» від Quartz. 21.12.2018. URL: <https://texty.org.ua/archive-books/90212/dovidnyk-iz-pohanykh-danykh-vid-quartz-90212/>
5. Доступ до публічної інформації: біг з перешкодами. *Український центр суспільних даних*. 2.03.2020. URL: <https://socialdata.org.ua/dostup-publichnoi-informacii-big-z-p/>
6. Закон України «Про доступ до публічної інформації». Редакція від 24.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

Додаткова

1. Конвертація з формату CSV у JSON: посібник. *Український центр суспільних даних*. 21.02.2017. URL: <https://socialdata.org.ua/konvertaciya-z-formatu-csv-u-json/>
2. Мінцифри оприлюднило рекомендації по оприлюдненню відкритих даних. *Центр демократії та верховенства права*. 28.01.2020. URL: <https://cedem.org.ua/news/mintsyfyry-vidkryti-dani/>
3. Романенко Н. «Відкриті дані» держструктур : лише 8% у машиночитаному форматі. 23.06.2017. URL:

- http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/77440/Vidkryti_dani_derzhstruktur_lysh_e_8_u_mashynochytanomu.
4. Толокольнікова К., Газін А. Велика кількість даних доступна для всіх, але медіа на них іще не відреагували. 9.08.2016. URL: https://ms.detector.media/web/online_media/andriy_gazin_textyorgua_velika_kilkist_danikh_dostupna_dlya_vsikh_ale_media_na_nikh_ische_ne_vidreaguvali
  5. Шевченко В. Е. Журналістика даних та візуалізація. Підручник з крос-медіа. Bonn/Germany – Sibiu/Romania : Schiller Publishing House, 2015. С. 92-99.
  6. Як ми створювали системи збору даних про місцеві вибори. *Український центр суспільних даних*. 12.02.2020. URL: <https://socialdata.org.ua/yak-mi-stvoryuvali-sistemi-zboru-danikh-p/>
  7. Auer S., Bizer C., Kobilarov G., Lehmann J., Cyganiak R., Ives Z. DBpedia : A Nucleus for a Web of Open Data. *Lecture Notes in Computer Science*. vol. 4825. Springer, Berlin, Heidelberg, 2007. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-540-76298-0_52.
  8. Chignard S. A brief history of Open Data. *Online Magazine Paris Innovation Survey*. 2013. URL: <http://parisinnovationreview.com/articlesen/a-brief-history-of-open-data>.
  9. Gray J. Towards a Genealogy of Open Data. *The paper was given at the General Conference of the European Consortium for Political Research in Glasgow*. 2014. URL: <https://ssrn.com/abstract=2605828>, or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2605828>, or https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2605828.
  10. Stoneman J. Does Open Data Need Journalism? *Reuters Institute for Journalism Studies, Oxford University*. 2015. URL: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our-research/does-open-data-need-journalism>.

Електронні інформаційні ресурси

1. Аналітичний центр «Агенція журналістики даних». URL:
<https://datajournalism.agency/>
2. Детектор медіа. URL: <https://detector.media/>
3. Портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/>
4. TEXTY.ORG.UA. URL:<https://texty.org.ua/>
5. StopFake. URL: <https://www.stopfake.org/uk/golovna/>
6. U.S. Government's open data. URL: <https://www.data.gov>.
7. Ukraine world. URL: <https://ukraineworld.org/>
8. VoxCheck | VoxUkraine. URL:
<https://voxukraine.org/uk/category/proekti/voxcheck-uk>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів

Поточний та періодичний контроль		Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
24	56	20	100

Підсумковий контроль за дисципліною – екзамен. Екзамен складає здобувач, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав 40 і більше балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів; глибоко та всебічно розуміє матеріал; знає усі головні поняття та терміни. робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених завдань.	глибоко розуміється на процесах, що уміло застосовує під час написання текстів; уміло використовує рекомендовану літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання; виконує творчі завдання за всіма вказаними вимогами; проявляє творчий підхід до виконання практичних завдань під час самостійної роботи.
Добре	достатньо повно володіє теоретичним матеріалом, та використовує термінологію; вміло апелює до обов'язкової літератури; демонструючи деякі питання не проявляє достатньої глибини та аргументації; вміло узагальнює і систематизує	правильно виконує надані тестові завдання, з незначними помилками; має навички виконання творчих завдань.

		навчальну інформацію, але припускається незначних.	
Задовільно		на низькому рівні володіє навчальним матеріалом; відтворює частину навчального матеріалу порушуючи логічні зв'язки; знає переважну більшість понять навчального матеріалу; має труднощі із формуванням висновків.	демонструє вміння застосовувати знання у стандартних ситуаціях, має слабкі навички виконання творчих завдань; правильно вирішив половину тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення головного у вивченому.
Незадовільно можливістю повторного складання	3	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	3	не володіє навчальним матеріалом	не виконує зовсім практичні завдання або з постійною допомогою викладача.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання:* роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання поточних контролів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

- *Політика щодо академічної доброчесності:* списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. У творчих роботах плагіат не допустимий.

- *Політика щодо відвідування:* відвідування занять є обов'язковим для лабораторних, практичних та семінарських занять під час, яких відбувається оцінювання, за яке нараховуються бали. З об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

- Контрольні роботи проводяться за технологіями тестування.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН.....	6
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ.....	8
САМОСТІЙНА РОБОТА.....	14
ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ	15
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	16
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	17
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	20
ПОЛІТИКА КУРСУ.....	23

Навчально-методичне видання

СИДУН Ірина Володимирівна

ЖУРНАЛІСТИКА ВІДКРИТИХ ДАНИХ

Методичні вказівки та завдання
для здобувачів другого (магістерського) рівня
спеціальності 061 Журналістика

В авторській редакції

Підписано до друку 30.11.2022. Формат 60x90/16.
Обсяг 1,5 ум.-друк. арк. Тираж 100 прим.
Зам. № 21/004

Видавець і виготовлювач

С. Л. Назарук

Україна, 65009, м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, 10

Тел.: 050 905 23 77. E-mail: selen_odessa@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7024 від 23.12.2019 р.